

Plan for oppfølging av OSLOREGIONENS ORDFØRERERKLÆRING OM MILJØ OG KLIMA

Den 7. februar 2019 ble det avholdt et ordførermøte i Oslo rådhus, der 50 ordførere og fylkesordførere fra Osloregionen signerte en ordførererklæring om miljø og klima. Ytterligere 4 ordførere har signert erklæringen etter ordførermøtet, slik at det er totalt 54 ordførere fra regionen som har signert erklæringen. Dette dokumentet er en plan for Osloregionens oppfølging av erklæringen om miljø og klima.

Ordførererklæringen bekrefter regionens satsing i miljø- og klimaarbeidet. Formålet med erklæringen er å vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet, med mål om å være *Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima*. Innholdet i erklæringen er forankret i Osloregionens strategier, samtidig som den viser noe nytt i regionens satsing, og skal være til inspirasjon for andre kommuner og regioner, nasjonalt og internasjonalt. [Her er lenke til den signerte erklæringen](#)

Den enkelte kommune og fylkeskommune har et ansvar for oppfølging av sitt miljø- og klimaarbeid. Samtidig vil Osloregionen ha en oppfølging av utviklingen i miljø- og klimaarbeidet i regionen, for å vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet. Det vil være et fokus på å vise fram gode eksempler i miljø- og klimaarbeidet, som bidrar til læring og er til inspirasjon. I april 2019 ble det etablert en ad-hoc gruppe for oppfølging av erklæringen med mandat å lage en plan for oppfølging og være en faglig rådgivningsgruppe for Osloregionens sekretariat. Gruppen ble opprettet med varighet til 30.06.2021, for å inkludere kommuners og fylkeskommuners rapportering for 2020, som gjøres våren 2021. Planen i dette dokumentet gjelder i første omgang for den samme perioden, dvs. frem til 30.06.2021.

Nedenfor er ordførererklæringen gjengitt, der de ulike avsnittene er nummerert, før oppfølgingspunkter er listet opp.

Overordnet oppfølging av erklæringen – Årlig rapport med Klimastatus for Osloregionen

Det skal lages en årlig rapport med klimastatus som presenterer utviklingen i klimagassutslipp i regionen, utviklingen på andre relevante indikatorer, viser fram gode eksempler på miljø- og klimaarbeidet og grønne næringer i regionen.

ORDFØRERERKLÆRING OM MILJØ OG KLIMA, SIGNERT 7. FEBRUAR 2019

En rapport fra FNs klimapanel, lagt frem 8. oktober 2018, viser at verdens klimagassutslipp må reduseres med 40-50 prosent innen 2030 for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Rapporten viser at vi må gjøre mer for å kutte klimagassutslipp.

Osloregionen er en av hovedstadsregionene i Europa med raskest befolkningsvekst. Pr. 1. januar 2018 var innbyggertallet på 2,46 millioner, ca. 46 % av Norges befolkning. I 2040 vil vi være nærmere 2,8 millioner innbyggere. I 2016 stod Osloregionen for 25 % av totale klimagassutslippene i Norge og 50 % av de nasjonale utslippene innen veitrafikk.

1. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima, har satt oss som mål å være «Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima». Dette betyr at vi:*
 - 1.1. skal vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet, der vi tar vårt ansvar for en bærekraftig utvikling,
 - 1.2. forplikter oss til å bidra til å nå lokale, regionale, nasjonale og internasjonale klimamål,
 - 1.3. vil delta i samarbeid for utvikling, erfaringsutveksling og læring for å nå målene på miljø og klima.
 - 1.4. arbeider for å fremme regionens grønne næringer som bidrar til løsninger lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Osloregionens oppfølging av punktene 1.1.-1.4.

- Gjennomføring av punktene 6.1.-6.10. vil svare på punktene 1.1.-1.4.
- Årlig rapport på Klimastatus

2. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima, anerkjenner at kommuner og fylkeskommuner har en viktig rolle som myndighetsutøver og som samfunnsutvikler i å håndtere klimautfordringene.*
 - 2.1. Vi vil iverksette tiltak for å redusere klimagassutslippet i kommunene våre for å nå mål om et lavutslippssamfunn.
 - 2.2. Vi vil iverksette tiltak for å være mer robust mot klimaendringer, som skred, flom, storm og ekstremnedbør.
 - 2.3. Vi vil følge opp at miljø og klima inkluderes i plan- og styringssystem.

Osloregionens oppfølging av punktene 2.1.-2.3.

- Involvere oss i prosjektet «*Veileder for klimabudsjett som styringsverktøy*», med Klimaetaten som prosjektleder.
 - Gjennomføre en miniworkshop i 2020 for Osloregionens medlemmer for informasjon og erfaringsdeling om prosess for innføring av klimabudsjett
- Oppfordre kommuner og fylkeskommuner til å inkludere miljø- og klima i plan- og styringssystem og rapportere på fremdrift i årlig rapport på klimastatus.
- Vise frem gode eksempler på tiltak for å redusere klimagassutslipp i årlig rapport på Klimastatus.

- Vise frem gode eksempler for mer klimarobuste kommuner i årlig rapport på Klimastatus.
 - Mulige eksempler: GIS analyse Hamar, klimasårbarhetsanalyse Oslo
 - Gjennomføre workshop om klimatilpasning for kommuner (evt i samarbeid med andre virksomheter)

3. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, inviterer andre kommuner, fylkeskommuner, regioner i Norge og internasjonalt til å delta i et forpliktende samarbeid for en bærekraftig utvikling.

Oppfølging av punkt 3.

- Dele informasjon om Osloregionens arbeid på miljø og klima.
- Dele informasjon om og bidra med erfaringsutveksling på bruk av FNs bærekraftsmål i planarbeidet i kommuner og fylkeskommuner.
- Oppfordre kommuner og fylkeskommuner til signering av Covenant of mayors. Koordineres med Klima Østfold mht oppfølging og rapportering.

4. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, inviterer bedrifter, forskningsinstitutter, utdanningsinstitusjoner til å delta i utvikling av innovative løsninger mot et lavutslippssamfunn.

Oppfølging av punkt 4.

- Følge opp Osloregionens samarbeidsavtaler og prosjekter som bidrar til å utvikle innovative løsninger mot et lavutslippssamfunn. Dette gjelder bl.a. følgende partnere og prosjekter:
 - Smart Innovation Norway – utvikle og gjennomføre Osloregionens versjon av <http://www.solutionsforcities.com/>
 - Leverandørutviklingsprogrammet
 - Oslo Business Region
 - Circular Norway
 - Horizon Bærekraftig Osloregion
 - Ungt Entreprenørskap – samarbeid om innovasjonscamp
- Dokumentere resultater fra samarbeidsprosjekter i årlig klimastatus-rapport
- C40-kontor Oslo
- Inkludere involvering av Osloregionens Næringsgruppe

5. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, forventer at nasjonale myndigheter tilbyr rammebetingelser og virkemidler som legger til rette for utslippsreduksjoner og klimatilpasning, samt at staten selv bidrar til bærekraftig utvikling i Osloregionen, gjennom styring av sine virksomheter og foretak.

Oppfølging av punkt 5

- Delta i relevante hørings- og planprosesser, bl.a. Klimakur 2030, NTP 2022-2033, grensekryssende (TEN-T)

- Være en pådriver overfor nasjonale myndigheter for gode rammebetingelser og virkemidler, herunder forpliktende samarbeid på tvers av forvaltningsnivå

6. Vi, *Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, har utarbeidet en 10-punktliste med tiltak innenfor fire hovedområder som vi oppfordrer kommuner og fylkeskommuner i regionen til å gjennomføre:

Tiltak	Osloregionens oppfølging
Areal og transport	
6.1. Utvikle attraktive byer og tettsteder etter prinsipper for kompakt og miljøvennlig stedsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport for Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.1. • Samle informasjon/statistikk på indikatorer på areal og byutvikling. Vurdere inkludert i klimabarometer (ref indikatorer i byveksttaler) • Utfordre Osloregionens medlemmer på hva de gjør for å tilrettelegge for kompakt og miljøvennlig stedsutvikling og rapportere på dette i årlig rapport om klimastatus. • Være en pådriver overfor nasjonale myndigheter for gode rammebetingelser og virkemidler, herunder forpliktende samarbeid og avtaler på tvers av forvaltningsnivåer også i de mindre byområdene. • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.2. Utvikle lokale transportsystemer som fremmer byutvikling og mating mot jernbanen i de regionale knutepunktene	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport i Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.2. • Reisevaneundersøkelser – vise resultater • Innspill NTP • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.3. Bidra til utbygging av infrastruktur for fossilfrie drivstoff	<ul style="list-style-type: none"> • Være en pådriver for nasjonale rammebetingelser og virkemidler som bidrar til utbygging av infrastruktur. • Bevisstgjøre kommuner og fylkeskommuner på deres rolle i å bygge og tilrettelegge for infrastruktur (f.eks. a parkeringsforskrift). • Bruke markedsrett ved anskaffelser <ul style="list-style-type: none"> ○ Fylkeskommunene, eks. Østfold-prosjekt

	<ul style="list-style-type: none"> • Innspill Klimakur • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.4. Styrke Osloregionens sammenhengende grønnstruktur og landbruksområder og sikre dem mot oppdeling og nedbygging	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport for Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.4.
Sirkulær økonomi	
6.5. Arbeide for økt materialgjenvinning, gjenbruk/ombruk, sortering, øke verdiskaping fra avfallsressurser (f.eks. økt biogassproduksjon)	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle nettverk for sirkulærøkonomi til en læringsarena for medlemmene i Osloregionen • Bevisstgjøre kommuner og fylkeskommuner på deres rolle i arbeidet mot en sirkulær økonomi. • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner <ul style="list-style-type: none"> ◦ Circular Norway, Norsk senter for sirkulærøkonomi
Verdiskaping og kompetanse	
6.6. Aktivt bruke rollen som offentlig innkjøper til å skape marked for innovative og bærekraftige løsninger	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med Leverandørutviklingsprogrammet og nettverk/klynger • Være pådriver for at fylkeskommunene etablerer kapasitet for å bistå kommunene i klimavennlige anskaffelser, jfr Vikens initiativ • Spre informasjon om gode prosjekter: f.eks. Samarbeid Hamar, Gjøvik og DiFi om å lage indikatorer og spisse krav, Oslo kommune, Klima Østfold
Erfaringsutveksling og læring	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere å søke midler fra Klimasats til gjennomføring av prosjekter
6.7. Bygge videre på eksisterende klimanettverk og samarbeid i regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Osloregionens Klimaskole: Gjennomføre seminarer/workshops for kunnskapsutvikling, erfaringsutveksling og læring. Vise frem konkrete eksempler med gode erfaringer og resultater på lokale eller regionale miljø-/klimatiltak. Eksempler på aktuelle tema er: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Presentere klimastatus i regionen ◦ Hvordan innføre klimabudsjett- og styringssystem ◦ Klimatilpasning ◦ Hvordan aktivt bruk av rollen som offentlig innkjøper?

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bruk av klimabarometer/klimadashbord i kommunikasjon om utviklingen på utvalgte klimaindikatorer (se punkt 6.10.)
6.8. Sikre at alle kommuner har tilgang til klimanettverk	<ul style="list-style-type: none"> • Samle og dele informasjon om klimanettverk i regionen.
6.9. Legge til rette for samarbeid på tvers av nettverkene	<ul style="list-style-type: none"> • Samle og dele informasjon om klimanettverk i regionen. • Gjennomføre Osloregionens klimaskole med seminarer/workshops for medlemmer og klimanettverk i regionen som bidrar til erfaringsutveksling, læring og som kan bidra til raskere implementering av klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner (se punkt 6.7.)
6.10. Følge utvikling i miljø- og klimaarbeidet gjennom et regionalt klimabarometer som rapporterer jevnlig på utvikling på utvalgte klimaindikatorer.	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke Klima Østfolds klimadashbord som et verktøy for jevnlig rapportering på klimaindikatorer • Delta i videreutvikling av Klima Østfolds klimadashbord og bruke dette som et verktøy for jevnlig rapportering på klimaindikatorer • I samarbeid med Klima Østfold gjøre Klimadashbord kjent for Osloregionens medlemmer. • Samarbeide med SSB, Miljødirektoratet på utvikling av flere indikatorer, eks. areal (se pkt 6.1), el.forbruk, fjernvarme.

7. Vi, ordførere som signerer denne erklæringen, er medlemmer i samarbeidsalliansen Osloregionen. Samarbeidsalliansen Osloregionen er et strategisk samarbeid som omfatter 83 kommuner (2019) (inkludert Oslo) og fem fylkeskommuner (Akershus, Østfold, Buskerud, Hedmark og Oppland fylkeskommuner). Gjennom fylkesovergripende strategier ønsker kommuner og fylkeskommuner i Osloregionen å understøtte utvikling av en mer internasjonalt konkurransedyktig hovedstadsregion, innenfor rammene av en bærekraftig utvikling.